

Lesoni 2 ki he 'aho 11 'o 'Okatopa 2025

**OFONGI 'E HE
KELESI**

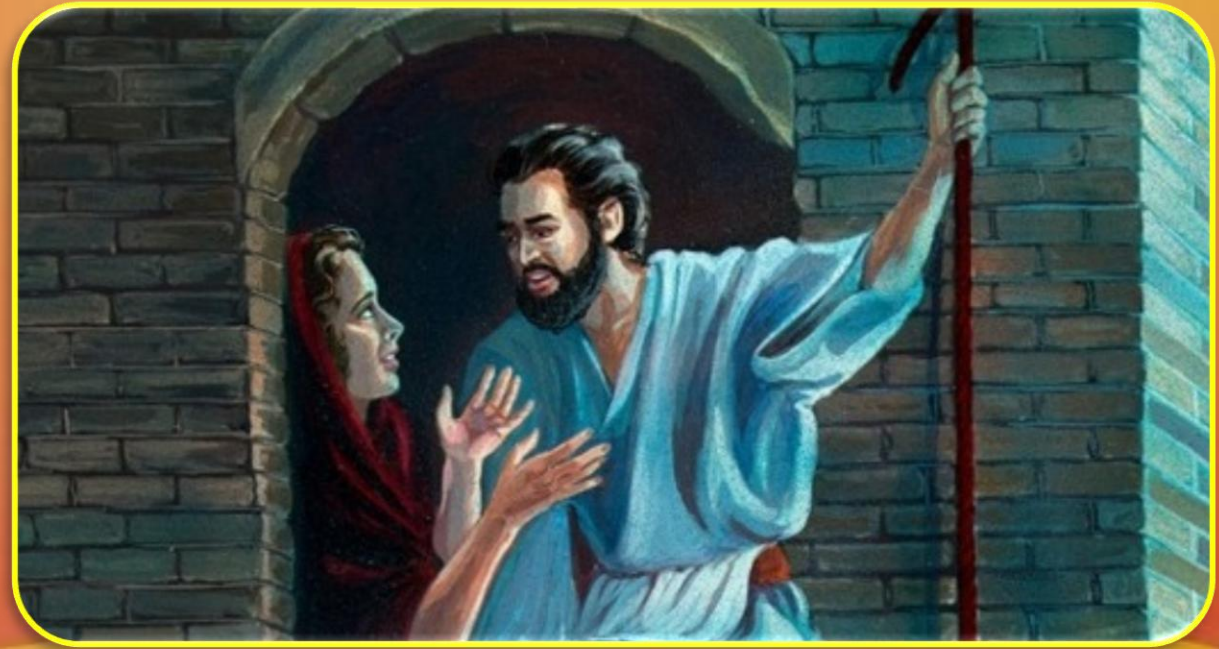

“Ko e tui na’e ‘ikai
‘auha ai ‘a Lehapi,
ko e fefine
fe‘auaki, fakataha
mo kinautolu na’e
‘ikai tui, ko ‘ene
tali lelei pe ‘ae kau
mataki.”

(Hepelū 11:31)

Na'e fakalaka atu 'a e kau Kenani 'i he ngaahi fakangatangata 'o e 'alo'ofa. 'I he 'uhinga ko ia, ko e fekau ki 'Isileli: hu ki loto, tamate'i kotoa kinautolu, pea puke 'enau koloa.

Kae kehe, na'e kei 'i ai pē 'a e kakai 'i Kēnani na'e te'eki ai ke nau kolosi 'i he ngaahi ngata'anga ko iá. Na'e fakahaofi kinautolu mei he faka'auha 'a kinautolu kotoa pe na'a nau loto fiemalie ke tali 'a e 'alo'ofa na'e finangalo 'a e 'Otua ke foaki kiate kinautolu.

'Alo'ofa ki he kakai 'o 'Isileli (Sōsiua 2:1, 22-24):

Faingamalie hono ua

'Alo'ofa kia Lēhapi (Sosiua 2:2-21):

Ko e tui 'o ha tenga'i musita

Ko e fuakava na'e fakaa'u kia Lēhapi

'Alo'ofa ki he kau Kipione (Sōsiua 9):

Kau 'amipasitoa kākā

Tapuaki mo e fakamala'ia

‘ALO‘OFA MA‘A E
KAKAI ‘O ‘ISILELI
(SŌSIUA 2:1, 22-24)

FAINGAMĀLIE HONO UA

"Pea na'e fekau 'e Siosua, ko e foha 'o Nuni, 'ae ongo tangata mei Sitimi, kena faka'asi'asi fakafufū pē, 'o ne pehē, Mo ō 'o vakai 'ae fonua, 'io, 'a Seliko." (Sosiua 2:1)

'I he taimi na'e fekau atu ai 'e Mōsese ha kau sipai ke nau sivilivi'i 'a Kēnaní, na'e fakafisi 'a e kakaí ke nau hū ki ai. 'I he ta'u 'e fāngofulu ki mui aí, na'e fekau'i atu ai ha kau asiasi fo'ou, pea na'e kehekehe 'a e olá.

'Oku fekau'i atu ha kau faka'asi'asi

Fakahāhā (faka'asi'asi 'e toko 12)

Fakapulipuli (faka'asi'asi 2)

Fakahoko 'o e kau faka'asi'asi

'aho 'e 40 'o e sivi

'Aho 'e 3 'i he fūfū .

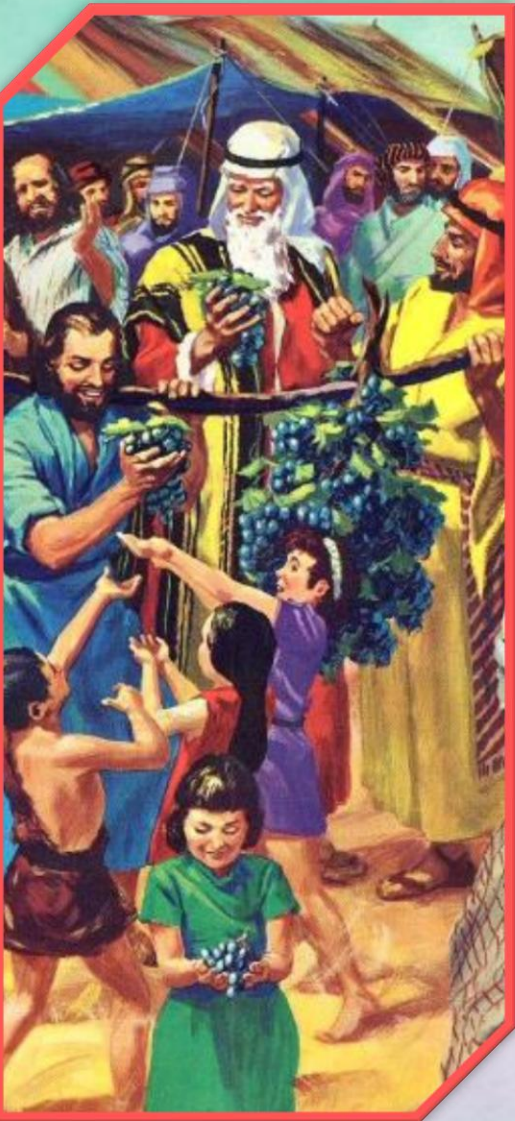
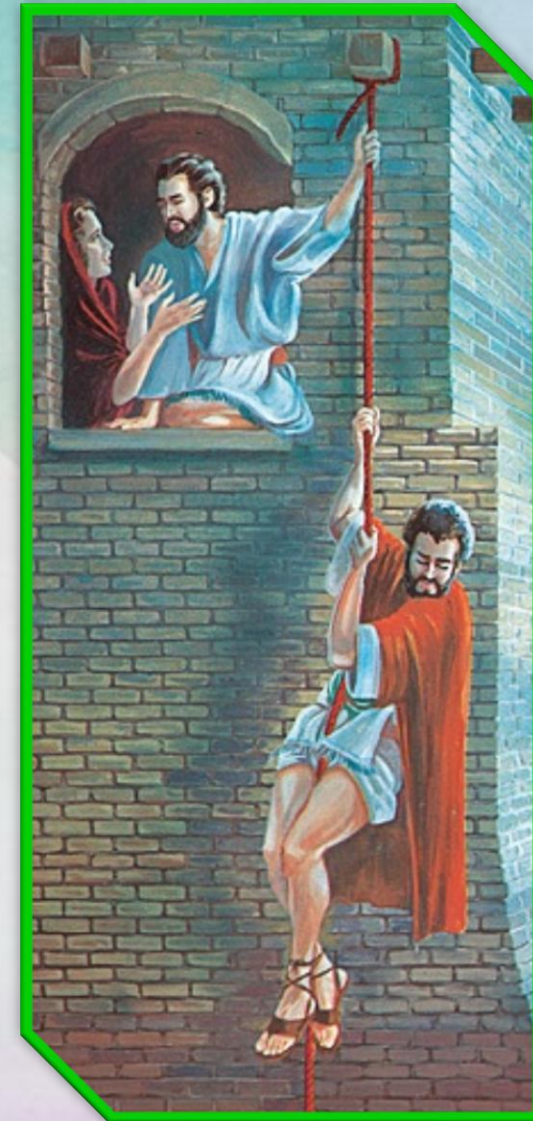
Lipooti 'a e kau faka'asi'asi

'Oku nau fakalotosi'i 'a e kakaí .

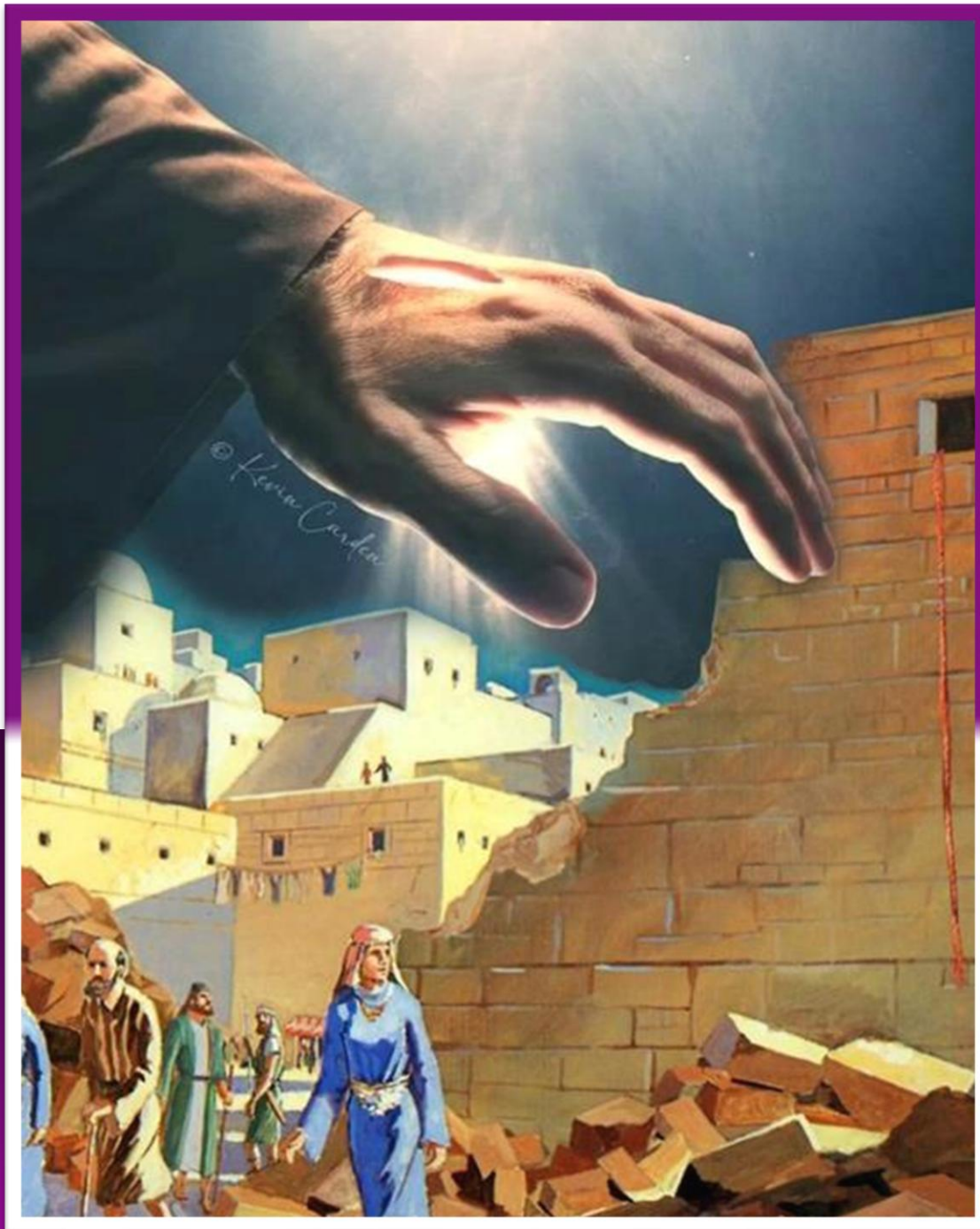
'Oku nau fakalototo'a'i 'a Sosiua .

Neongo kuo tōnounou lahi 'a e to'utangata fo'ou 'i he fehangahangai mo e 'ahi'ahi 'a Pelami, ka na'e 'oange 'e he 'Otua ha faingamalie hono ua kiate kinautolu (Nōmipa. 25:1-3, 31:16; Sosiua. 2:1).

Ko e taimi ko ení na'e 'ikai ha ngaahi fu'u kālepi, 'ikai ha ngaahi fua 'o e fonuá. Ko e talanoa pe 'o e tui ('a Lehapi), 'a ia na'a ne fakalotolahi'i 'a 'Isileli ke nau ma'u 'a e Fonua 'o e Tala'ofa.

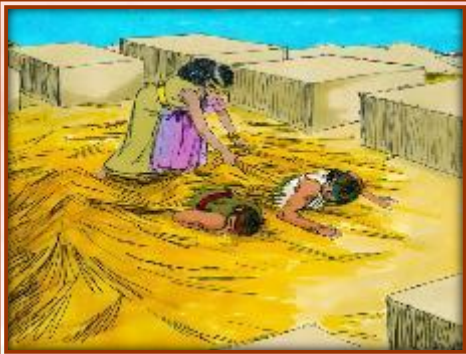
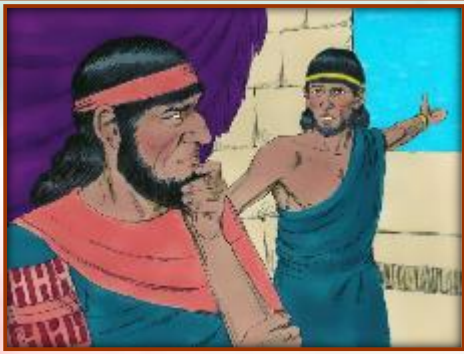
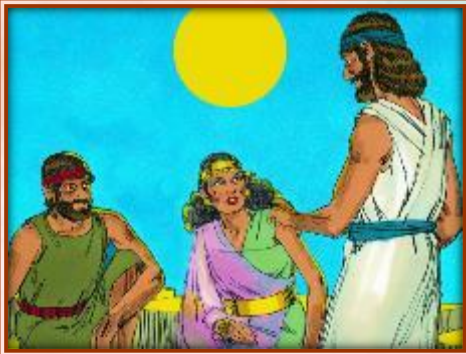

KELESI MO LĒHAPI . (SŌSIUA 2:2-21)

KO E TUI 'A HA TENGA'I MUSITA .

"Ko e tui na'e 'ikai 'auha ai 'a Lehapi, ko e fefine fe'auaki, fakataha mo kinautolu na'e 'ikai tui, ko 'ene tali lelei pe 'ae kau mataki." (Hepelū 11:31)

Ko e hā na'e makatu'unga ai 'a e tui 'a Lēhapí (Siosiu. 2:9-11)? Fakatokanga'i 'oku lea 'a Lēhapi ki he ngaahi me'a na'e hoko 'a ia na'e 'ilo ki ai 'a e tokotaha kotoa pē, hangē ko e kolosi 'i he Tahi Kulokulá. Ka lolotonga 'a e manavahē 'a e ni'ihiki he 'Otua 'o e kau Hepelū, na'a ne fili ke hūfanga ki hono lalo kapakau (Sosiua. 2:12-13).

Ko e hā, kapau na'á ne tui ki he 'Otuá, na'á ne ngāue'aki ai ha loi ke tokoni'i 'aki 'a e kau asiasí .?

Na'e 'ikai ke fakahu'unga 'e he'ene tui fo'ou ha mahino kakato ki he finangalo 'o e 'Otuá. Na'á ne ngāue 'i he lelei taha na'á ne lavá ke tokoni'i 'a e kau asiasí pea fakahaofi 'ene mo'uí mo hono fāmilí. 'E hoko mai 'amui ange 'a e 'iló.

'Oku fakaongoongolelei'i ia 'e he Tohitapú 'i he fili na'á ne faí; koe'uhi ko 'ene mahino'i 'a e founga ngāue 'a e 'Otuá; pea mo e founga na'á ne poupou'i ai 'ene ngaahi leá 'aki ha ngaahi ngāue pau (Sēmisi 2:25).

Ko Lēhapi ko ha sīpinga ia 'o e me'a na'e mei hoko ki ha taha pē 'o e kau nofo 'i Selikō na'á ne tukulolo ki he 'Otuá.

KO E FUAKAVA NA'E FAKALAHĪ KIA LĒHAPI

"Pea 'e pehē, 'ilonga 'aia 'e hū kitu'a 'i he matapā 'o ho fale ki he hala, 'e 'i hono 'ulu pē 'a hono toto, pea 'e ta'ehala 'akimaua: pea 'ilonga 'aia 'e 'iate koe 'i he fale, 'e 'i homa 'ulu hono toto, 'o kapau 'e ala 'e ha nima kiate ia." (Sosiua 2:19)

Na'e 'ikai lava ke fakakikihi'i 'a e fakakaukau fakalūkufua 'a Lēhapi: Kuó u ngāue anga'ofa [hesed] 'o fakahaofi koe; ko eni ke ke fai angalelei 'o fakahaofi au mo hoku kāinga (Sosiua. 2:12-13).

Neongo na'e 'ikai ke ne 'ilo ki ai, ka na'e kole 'e Lehapi kia 'Isileli ke nau fai kiate ia 'o hange ko e ngaue 'a e 'Otua tonu ki 'Isileli, 'a ia ko e anga'ofa [hesed] (Tet. 7:12).

Na'e kole 'e he kau asiasí kia Lēhapi ke ne fakahoko 'a e ngaahi tu'unga tatau pē na'a nau fakakakató ke nau hao ai mei he mate 'i 'Isipité. 'I he founga ko ení, na'e fakakau ai ia 'i he fuakava 'a e 'Otuá mo 'Isilelí.

'Isileli 'i he Laka Atú .

Na'e pau ke nau pani 'a hono 'ulu'i 'aá 'aki 'a e toto .
('Eki. 12:7)

Kapau na'a nau mavahe mei 'api, na'a nau mate
('Eki. 12:13)

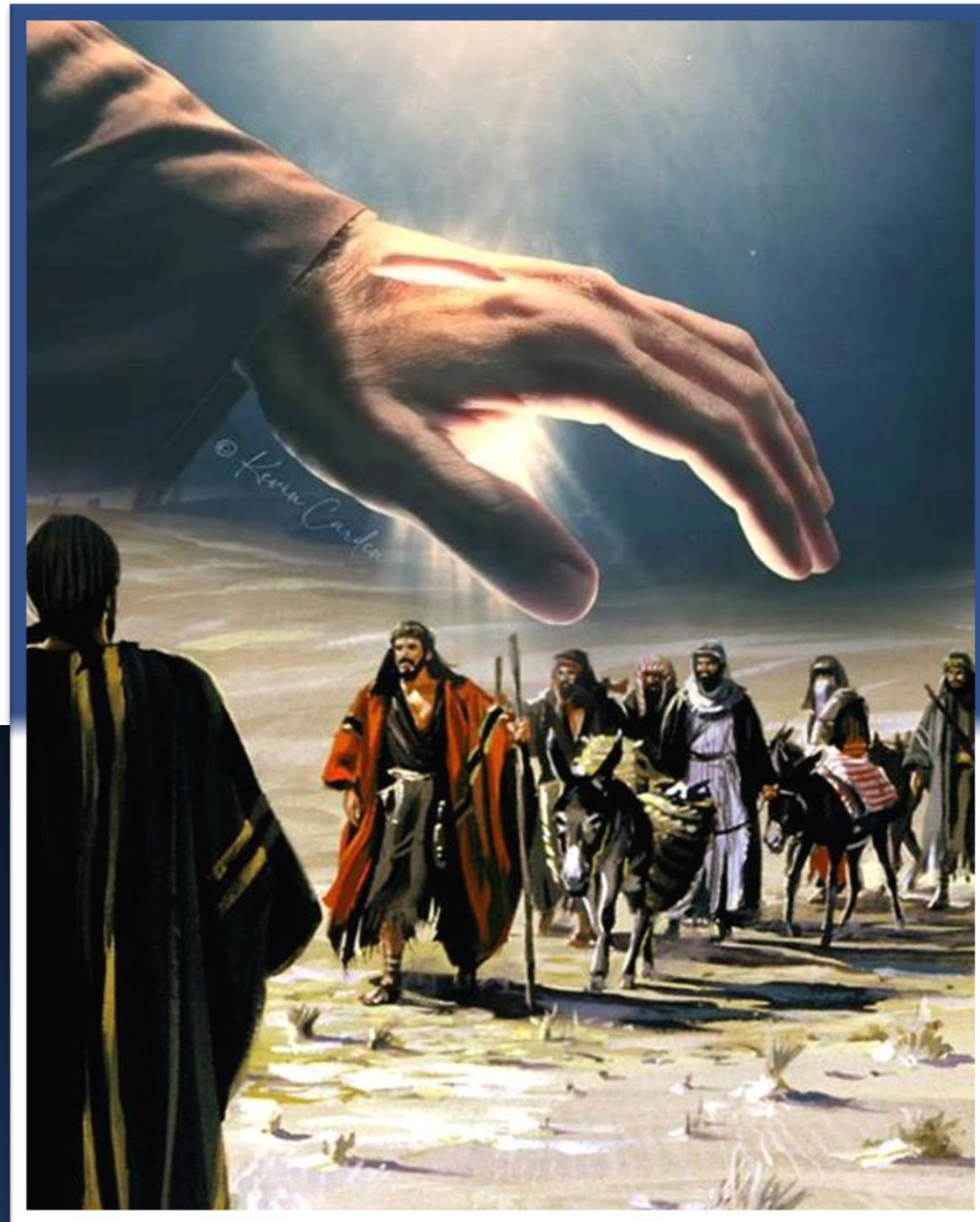
Ko Lehapi 'i Sēliko .

Na'e pau ke ne 'ai ha afo kulokula ki hono matapā sio'atá
(Sios. 2:18)

Kapau na'á ne mavahe mei he falé, na'á ne mate .(Sios. 2:19)

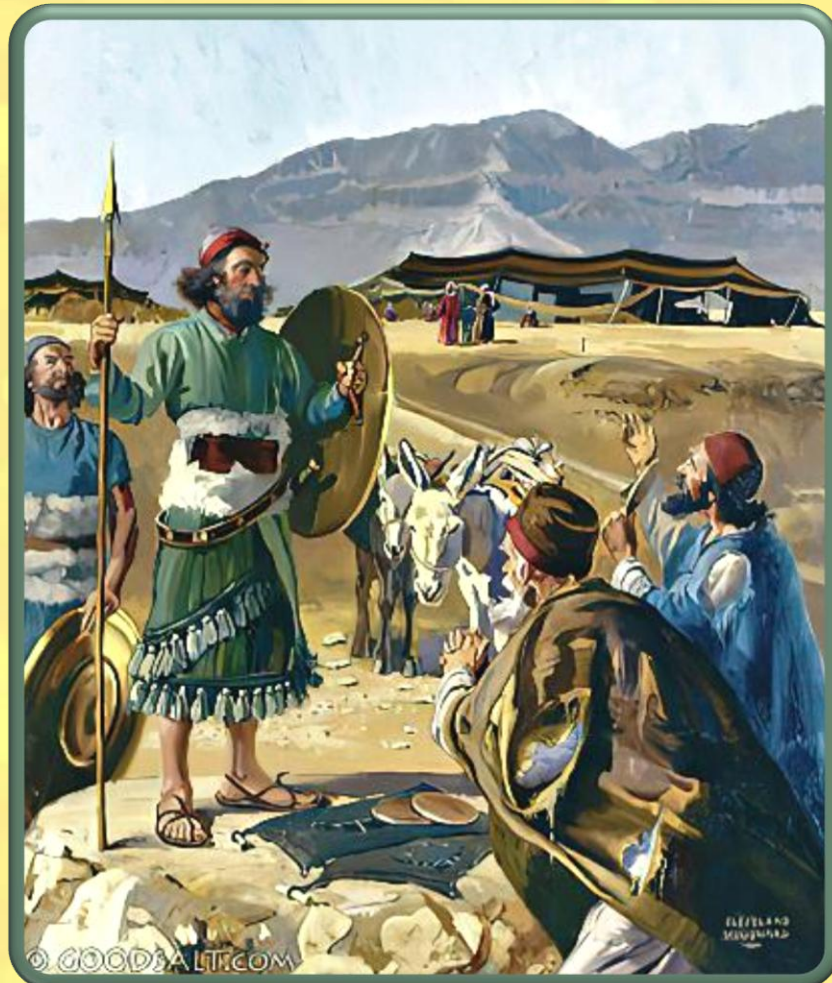
**KELESI MO E
KAU KIPIONE .
(SIOSUA 9)**

KAU 'AMIPASITOA KĀKĀ

“Pea na‘a nau ‘alu kia Siosiuā ‘i he ‘apitanga ‘i Kilikali, ‘onau pehē kiate ia, pea ki he kau tangata ‘o ‘Isileli, “Kuo mau ha‘u mei he fonua mama‘o: pea ko eni te tau alea mo kimoutolu.”” (Siosiuā 9:6)

Fakatokanga ‘i ‘a e ngaahi me‘a ‘oku faitatau mo faikehekehe ai ‘a Lēhapi mo e kau Kipioné:

Ngaahi ‘Elemēniti ‘o e Tuí	Lēhapi	Ko e kau Kipione .
Makatu'unga	Fanongo (2:10)	Fanongo(9:3)
Founga	Loi (2:4-5)	Loi(9:4)
Taumu‘a	Ke fakahaofi (2:13)	Ke fakahaofi (9:24)
Ngaahi Ola Vave	Fakahaofi (6:23)	Fakahaofi (9:26)
Ngaahi Ola taimi lōloa	tangata‘i fonua kakato (6:25)	Ko e Sevāniti (9:27)

Na‘e loi fakafokifā ‘a Lēhapi ke fakatau‘atāina‘i ‘a e kau asiasí. Kae kehe, na‘e loi ‘osi fakakaukau‘i ‘a e kau Kipioné, ‘o fakataumu‘a ke kākaa‘i, ‘o ngāue‘aki ‘a e kākaá (vakai, Sēnesi 3:1). ‘Ikai ngata ai, ka na‘e tō ‘a e kau taki ‘o ‘Isileli ‘i he ‘ikai ke nau fehu‘i ki he ‘Otua (Siosiuā. 9:14).

Na‘e tuku kinautolu ‘e he me‘a ni ke nau ‘i ha tu‘unga faingata‘a: faka‘auha ‘a e kau Kipione, pe faka‘apa‘apa‘i ‘a e fuakava (Siosiuā. 9:18).

KO E TAPUAKI MO E MALA'IA .

"Pea ko eni, 'oku mala'ia 'akimoutolu, pea 'e 'ikai fakatau'atāina hamou tokotaha mei he pōpula, ka ko e kau tā fefie mo e kau 'utu vai 'akimoutolu ki he fale 'o hoku 'Otua.'" (Sosiua 9:23)

Ko hono fakahaofi 'o e mo'ui 'a e kakai Kipione, na'a ne mei talangata'a ai ki ha tu'utu'uni fakahangatonu mei he 'Otua (Teut. 7:1-2). Ko hono maumau'i 'o ha fuakava 'o hangē ko ia na'e fuakava kiate kinautolú, na'e lau foki ia ko e angahala (Sios. 9:19; Same 15:4). Na'e anga-fēfē hono fakalelei'i 'a e palopalemá?

Na'e fakahaofi 'enau mo'ui, ka na'e tuku kinautolu ki he mala'ia (Sios. 9:20-23). Ko e mala'ia ke nau hoko ko e kau tamaio'eiki mei he to'utangata ki he to'utangata. Na'e 'ai kinautolu 'e he me'a ni ke nau feohi vāofi mo e kakai 'a e 'Otua, 'a ia na'e 'ikai 'aupito ke nau mavahe mei ai (Neh. 7:6, 25).

' Iikai ngata aí, ko hono fetuku ' a e vaí mo e tā fefie ki he temipale ' o e ' Otuá na'á ne tauhi kinautolu ke nau ofi ma'u pē ki he ' Otuá. Tu'unga 'i he 'alo'ofa 'a e 'Otua, na'e hoko 'a e me'a ko ia na'e hoko ko ha fakamala'ia 'o hoko ko ha tapuaki. "'Oku 'ikai te u manako 'i he mate 'a e angahala, ka ke nau tafoki mei honau ngaahi hala kae mo'ui" ('Isi. 33:11).

“Na’e pau ke nofo’i ‘e he fanau ‘a ‘Isileli ‘a e vahefonua kotoa pe na’e vahe’i ‘e he ‘Otua kiate kinautolu. Ko e ngaahi pule’anga ko ia na’a nau fakafisinga’i ‘a e lotu mo e tauhi ‘o e ‘Otua mo’oni na’e pau ke kapusi kinautolu. Ka ko e taumu’a ‘a e ‘Otua ke tohoaki’i mai ‘a e kakai ‘i he fakahaa’i ‘o Hono ‘ulungaanga ‘o fakafou ‘ia ‘Isileli. ko e fefine Mōapé, ‘a ia na’a nau tafoki mei he tauhi ‘aitolí ki he lotu ki he ‘Otua mo’oní, na’e pau ke nau fā’ūtaha mo ‘Ene kakai kuo filí.”

EGW (Ko e Ngaahi Lesoni Fakataumu’a ‘a Kalaisi, p. 290))